

# Galdera finalisten lehenestea.

## **Trantsizio ekologikoa.**

## AURKIBIDEA

1. Sarrera
2. Aurrekariak eta galdera finalistak
3. Galderen lehenesta eta justifikazioa
4. Ondorioak

## Sarrera

Ongi etorri! Trantsizio ekologikoari buruzko galderen inguruan egindako bigarren galdategi-txandako emaitzen txostena aurkezten dizugu. Guztira 8 pertsonak elikatu dituzue txostenean agertzen diren emaitzak. Eskerrak eman nahi dizkizugu ariketari eskainitako denboragatik, zuen dedikazioa funtsezkoa izan da honaino iristeko.

Dokumentu honek bi helburu ditu:

- **Inkesten bigarren txandako emaitzak itzultzea.** Zuen interesari eta, batez ere, Gi2030 prozesuaren hurrengo faseetan landuko diren galderak ebaluatzen, fintzen eta hautatzen eman duzuen denborari aitortza egiten diogu itzulketa honen bidez.
- **Gi2030 prozesuaren zehaztasun guztiak jasotzea.** Hurrengo faseetara igaroko diren galderen hautaketa prozesuaren momentu zentrala da, eta, horregatik, hautaketa-ariketa honi buruzko informazio kuantitatiboa eta kualitatiboa jasotzea oso garrantzitsua da.

Jarraian, emaitzen laburpen orokor bat erakutsiko dizuegu. Ondorengo ataletan, banan-banan sakonduko dugu prozesuan zehar landutako galderei emandako balorazioan, haien justifikaziorekin batera.

## Aurrekariak eta galdera finalistak.

Aurreko galdetegi-txandetan sei galdera aukeratu ziren bigarren galdetegi honetan lantzeko, hiru larrialdi klimatikoaren aurkako ekintzen inguruan, eta hiru kontsumo eta ekoizpen energetikoaren inguruan. Jarraian, landutako sei galderak aurkeztuko ditugu. Gi2030 prozesuaren laugarren fasera igarotzeko hautatuak izan diren bi galderak laranja markatuta ikusiko dituzu.

### 1. Gaia. Larrialdi klimatikoaren aurkako ekintzak

- **1. Galdera** ►► **Kudeaketaren eremuetan, informazio zientifikoa eskuragarri dagoen arren, zergatik ez dira aplikatzen soluzio zientifikoak? Zehazki, zer ekintza har ditzake Gipuzkoako Foru Aldundiak gizartean aldaketa praktikoak sustatzeko, eremu teorikoan dagoeneko onartuak daudenetatik?**
- **2. Galdera** ►► Nola sustatu dezakegu elikadura jasagarria, tokikoa eta sistema agroekologikoetan oinarritua Gipuzkoako herritarrentzat, Aldundiaren eskumenekin bat datorrena eta hobekuntza demokratikoa indartuko duena?
- **3. Galdera** ►► Nola adostu dezakegu larrialdi klimatikoaren ondorioen larritasun maila eta Gipuzkoako Foru Aldundiak larrialdi klimatikoaz ulertzen duena, kolapso ekologikoaren testuingurua ere kontuan hartuta?

## 2. Gaia. Kontsumo eta ekoizpen energetikoa

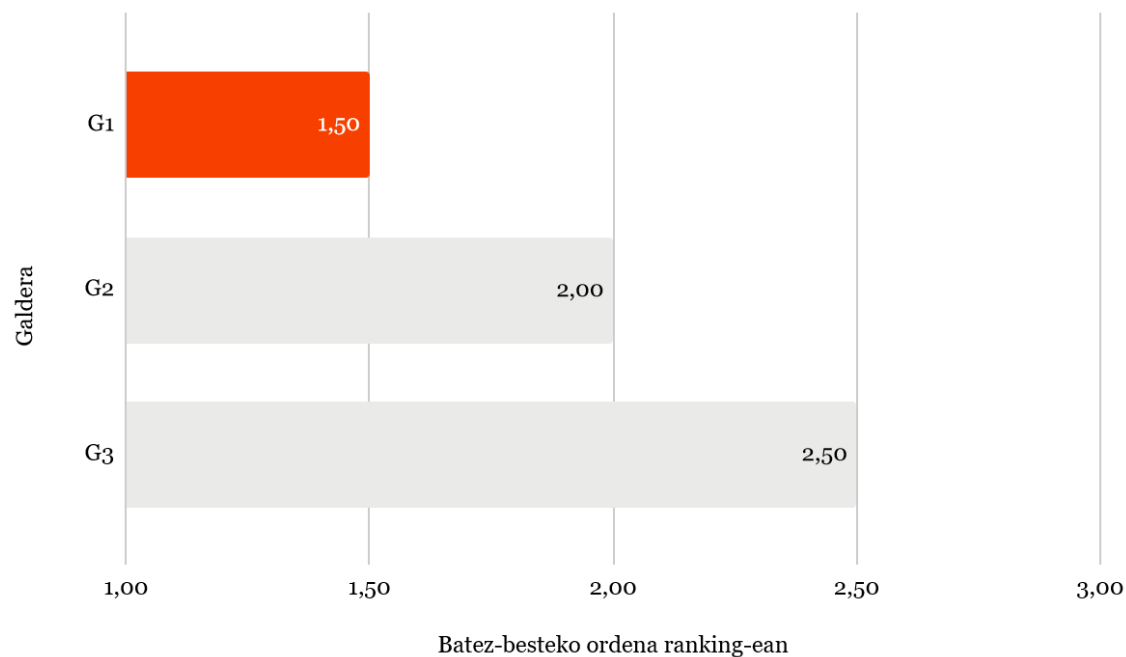
- **1. Galdera ▶▶ Zeintzuk dira Gipuzkoako gizartean kontsumo arduratsua sustatzeko eta horri lotutako erronkei heltzeko ezar daitezkeen neurri zehatzak? Zer ekintza egin ditzake administrazioak kontsumo arduratsuago eta iraunkorrago baterantz aldaketa bultzatzeko?**
- **2. Galdera ▶▶** Zein da energiaren produkzio- eta kudeaketa-eredu egokiena, publikoa, pribatua edo komunitarioa, zentralizatua edo deszentralizatua, energia-kontsumoa murrizteko eta energia-iturri berriztagarrietarako trantsizio eraginkorra sustatzeko?
- **3. Galdera ▶▶** Zein da auto elektrikoen fabrikazioan erabilitako baliabide natural zein ingurumen-inpaktuen arteko lotura, datu eta irizpide zientifikoetan oinarritutako erabaki arautzaileekiko?

## Galderen lehenestea eta justifikazioa.

Gogoratzen baduzu, uztailean bete zenuen galdetegian aurreko inkestan hautatutako sei galderak garrantziaren arabera ordenatzeko eskatzen genizun. Zehazki, Gi2030 prozesuan aurrera egiteko esanguratsuena iruditzen zitzaizun galdera lehen postuan jartzea eskatzen genizun, eta, hirugarren postuan, zuretzako garrantzi gutxien zuena. Hiru galdera larrialdi klimatikoaren aurkako ekintzei buruzkoak ziren, eta beste hiru kontsumo eta ekoizpen energetikoari buruzkoak. Jarraian, lehenespen-ariketa horretatik ondorioztatzen diren emaitzak eta emandako justifikazioa aurkeztuko ditugu.

## 1 Gaia. Larrialdi klimatikoaren aurkako ekintzak

**1. Grafikoa.** Galderen ranking-a batez bestekoen arabera, 1= baloratuena eta 3= gutxien baloratuena izanik.



Zuen erantzunen arabera, ondoen kokatutako galdera **1. Galdera ▶ Kudeaketaren eremuetan, informazio zientifikoa eskuragarri dagoen arren, zergatik ez dira aplikatzen soluzio zientifikoak? Zehazki, zer ekintza har ditzake Gipuzkoako Foru Aldundiak gizartean aldaketa praktikoak sustatzeko, eremu teorikoan dagoeneko onartuak daudenetatik?** izan da. Justifikazio gehienek arabera, galdera

hau gainerako biak jasotzeko bezain orokorra da. Ildo horretan, zenbait iruzkinek nabarmendu zuten "lehenengoa beste galdera batzuei ere aplikatu dakiekeela", eta "lehenengoa postuan jarri dut, galdera irekia delako eta arazo guztiak jasotzen dituelako", edota, are gehiago, galdera hau beste guztien oinarria ere dela ("1. galderak abiapuntua izan beharko luke nire ustez: jakina da egoeraren larritasuna, inplikatu egingo gara" (nola?, erantzun 1. galderari)). Gainera, galdera esanguratsua dela azpimarratu zen, "oso garrantzitsua iruditzen baitzait eta erakundeetan ez baita egin". Era berean, inkestatu batek adierazi zuen galderak Aldundiak hartu beharko lituzkeen neurriei egiten ziela erreferentzia eta zuzenean aplikatzen zela. Horri dagokionez, honako hau aipatzen zuen: "Batez ere, galdera honi emandako erantzunak GFAK hartu beharko lituzkeen neurri egokiak zehaztea dakarrelako (eta ez gaur egun aplikatzen dituenak, azaleko onarpen teorikotik aplikazio praktikoko errealera igaro gabe)". Gainera, parte-hartzaile batzuen ustez, hautatutako galdera gainerakoak baino hobeto formulatuta zegoen. Inkestatu batek hau adierazi zuen: "Lehenengo posizioan jarri dut galderen artean zehatzena delako eta ondoen formulatua dagoena delako".

Hala ere, galdera hau modu negatiboan baloratu duten parte-hartzaileak ere izan dira, zalantzan jarriz irtenbide adituak beste proposamen batzuekiko duten nagusitasuna ("Azken finean, badirudi erantzuna norabide bakarrekoa dela, adituengandik datorrela"); ("Konponbideen auzia hirugarren postuan utzi dut, ez baitaukat oso argi zer konponbide mota diren "irtenbide zientifikoak" (suposatzen dut desadostasunak daudela zientzialarien artean ekintza/politika zehatzei buruz, eta diziplina desberdinek elkarren artean bateraezinak diren irtenbideak proposatzen dituztela). Horrek, noski, ez du esan nahi zientziak ez dutela funtsezko eginkizun informatiborik izan behar erabakiak hartzeko prozesuetan, baina irtenbide bat "zientifiko" izateak ez du esan nahi irtenbiderik onena denik (erabaki guztiak balioz beteta baitaude)").

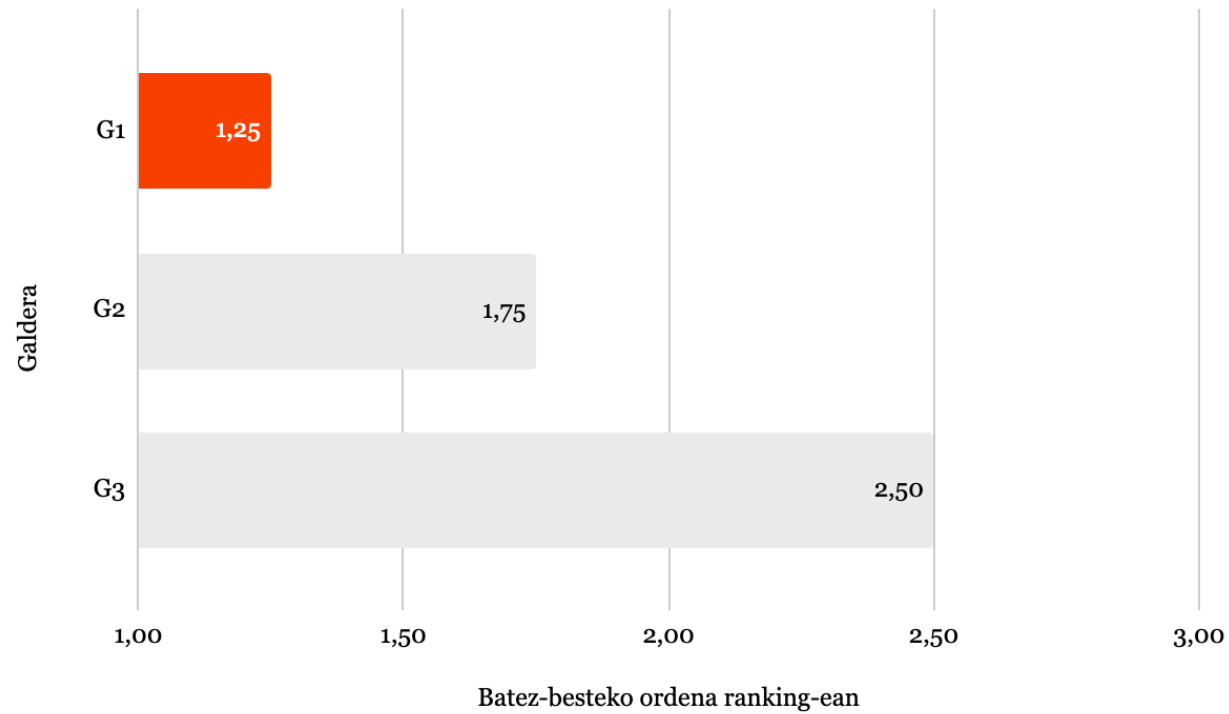


Bigarren galdera bozkatuena **2. galdera ►► Nola sustatu dezakegu elikadura jasagarria, tokikoa eta sistema agroekologikoetan oinarritua Gipuzkoako herritarrentzat, Aldundiaren eskumenekin bat datorrena eta hobekuntza demokratikoa indartuko duena?** izan da. Horrela, justifikazioak aztertuta, 2. galderak Aldundiaren erantzun tekniko eta praktikoa eska dezakeela aitortzen da, baina, era berean, herritarren prozesuan kontzientziatzeko eta inplikatze beharra ere nabarmentzen da ("2. galderak Aldundiaren erantzun tekniko eta praktikoa izan lezake. Herritarren kontzientziarioa eta parte-hartzea eskatzen du, baina, horretarako, lehenik eta behin, tartean sartu eta kontzientziatu behar da, 1. galderaren helburua izan daitekeena"; "Bigarren galdera ere oso interesgarria iruditzen zait, baina, aukeratu behar dudanez, praktikoenaren alde egiten dut "). Hala eta guztiz ere, galdera garrantzitsutzat jotzen da, elikadurari lotutako irtenbide zehatz eta ukigarriak ezartzea lehentasuntzat jotzen baita, ziurrenik komunitatean eragin ikusgarri eta zuzena sortzeko duen gaitasunagatik. Gainera, neurri horiek maila indibidualean zein sozialean aplika daitezke. ("Bigarren lekuan jartzen dut elikaduraren arazoa, gai zehatz batean ekintzak egin baitaitezke, bai maila indibidualean, bai sozialean; beraz, nahiko erraza izan daiteke Aldunditik politika eraginkorrak sustatzea"). Azkenik, galdera hori egokia dela adierazi da lehen sektorearen garrantzia azpimarratzen duelako, nekazaritza, abeltzaintza eta baso-garapena barne hartzen baititu, Aldundiak ahaztu ohi dituen esparruak ("Bigarrenak, nire ustez, Aldundiak ahaztutako lehen sektorea barne hartzen du. Nekazaritzak, abeltzaintzak eta baso-garapenak gure lurraldearen helburuetan foku nagusi bat izan beharko lukete, hainbat arrazoirengatik: lehena eta oso oinarritzkoa, km0 elikadurak, garapen iraunkorraren oinarria, lehen sektore indartsu bat eskatzen du; bigarrenik, lurzorua erabileraren motaren mende dago gure ur-erreserben, biodibertsitatearen eta klimaren etorkizuna, baita gaizki kudeatutako "baso" eremuek sortzen dituzten beste arazo batzuen mende ere (lur-jausiak, materia organikoaren galera)").

Azkenik, gutxien baloratutako galdera **3. Galdera ▶▶ Nola adostu dezakegu larrialdi klimatikoaren ondorioen larritasun maila eta Gipuzkoako Foru Aldundiak larrialdi klimatikoaz ulertzen duena, kolapso ekologikoaren testuingurua ere kontuan hartuta?** izan zen. Galderaren balorazio eskasari emandako justifikazioek aurrekoak baino abstraktuagoa zela adierazi zuten ("Hirugarren galdera ere oso interesgarria iruditzen zait, baina, aukeratu behar izanez gero, praktikoaren alde egiten dut").

## 2. Gaia. Kontsumo eta ekoizpen energetikoa

**2. Grafikoa.** Galderen ranking-a batez bestekoen arabera, 1= baloratuena eta 3= gutxien baloratuena izanik.



Balorazio hoberena jaso zuen galdera 1. **Galdera ►► Zeintzuk dira Gipuzkoako gizartean kontsumo arduratsua sustatzeko eta horri lotutako erronkei heltzeko ezar daitezkeen neurri zehatzak? Zer ekintza egin ditzake administrazioak kontsumo arduratsua eta iraunkorrago baterantz aldaketa bultzatzeko?** izan zen. Emandako arrazoiak kontsumo arduratsua garrantziaren ingurukoak izan ziren, eta honek beste bi eremuetan duen eraginarekin lotutakoak ("Kontsumo arduratsua eragin zuzena du beste bietan. Beste biak zehatzagoak dira (energia, autoak)"). Izan ere, kontsumitzaileen portaerak ekoizpena baldintzatu dezakeela uste da, eta trantsiziorako funtsezkoa da ("Suposatzen dut kontsumitzaileek, beren kopurua nahikoa handia denean behintzat, beren portaerarekin ekoizpena baldintzatu dezaketela"; "Bigarren galdera energiaren ekoizpenari eta kudeaketari buruzkoa da, aldaketa bat proposatzeko edo, gutxienez, horri buruz hausnartzeko. Baina uste dut aldaketa hori oso zaila dela, egiturazko aldaketa delako. Beraz, jakina, horretan pentsatu behar dugu, baina bitartean, kontsumo arduratsua baterantz jo beharko genuke, beti ondo etorriko baitzaigu, bai energia elektrikoarekin, bai energia berriztagarriekin"). Amaitzeko, eta aurreko horrekin oso lotuta, parte-hartzaile batek adierazi zuen galdera hasierran jarri zuela "errealista" delako.

Bigarren tokian ekoizpenaren gaiari buruzko galdera kokatzen da (**2. galdera ►► Zein da energiaren produkzio- eta kudeaketa-eredu egokiena, publikoa, pribatua edo komunitarioa, zentralizatua edo deszentralizatua, energia-kontsumoa murrizteko eta energia-iturri berriztagarrietarako trantsizio eraginkorra sustatzeko?**). Hautaketa Aldundiarekin duen harremanagatik justifikatzen da, aktore honek enpresei, erakundeei eta gizabanakoei pizgarriak eskain diezazkiekeelako energiaren kontsumoa murrizteko eta energia-iturri berriztagarrien erabilera errazteko. Energia kudeatzeko eredu baten garrantzia nabarmentzen da, gizarte osoak behar duen energia bidezko moduan eskuratzeari lehentasuna emango diona eta behar diren azpiegiturei lotutako inpaktuak kontu handiz ebaluatuko dituen. Gainera,

berariazko parte-hartzaile batek dio: "Energia bigarren eremu handi bat da trantsizio ekologikoari dagokionez, eta, beraz, aurreko galderan nire hautaketa osatzeko sartzen dut".

Bukatzeko, **3. Galdera ▶▶ Zein da auto elektrikoaren fabrikazioan erabilitako baliabide natural zein ingurumen-inpaktuen arteko lotura, datu eta irizpide zientifikoetan oinarritutako erabaki arautzaileekiko?** azken lekuan utzi zen, neurri batean, parte-hartzaile gehienek aitortu zutelako gai oso zehatza dela, eta askotan ez zutela ondo ezagutzen ("Azken lekuan jarri dut, auto elektrikoaren galdera gai espezifiko delako"). Parte-hartzaile batek honako hau zioen: "Kasu honetan, galderak ordena horretan jarri ditut, argi iruditzen zaidalako modu honetara galderak zehatzenetik lausoenera doazela, eta GFAk dituen eskumenei dagokienez, hurbilenetatik urrunenetara". Azkenik, auto elektrikoaren gaia garrantzitsua izan arren, horien fabrikazioarekin eta hondakinen antolaketarekin lotutako inpaktuak ere kontuan hartu behar direla planteatzen da.

## Ondorioak.

Emandako balorazio eta justifikazioetan oinarrituta, galdera multzo bakoitzerako honako ondorio hauek atera daitezke:

### 1. Gaia. Larrialdi klimatikoaren aurkako ekintzak

- **1. Galdera ▶▶** Kudeaketaren eremuetan, informazio zientifikoa eskuragarri dagoen arren, zergatik ez dira aplikatzen soluzio zientifikoak? Zehazki, zer ekintza har ditzake Gipuzkoako Foru Aldundiak gizartean aldaketa praktikoak sustatzeko, eremu teorikoan dagoeneko onartuak daudenetatik?
  - Galdera hau da ondoen kokatzen dena, bere izaera orokorragatik eta hainbat arazori aurre egiteko duen gaitasunagatik.
  - Garrantzitsutzat eta beharrezkotzat jotzen da kudeaketa publikoa zientzian oinarritutako aldaketa praktikoak sustatzea.
  - Parte-hartzaile batzuen ustez, galdera hau beste arazo batzuei heltzeko abiapuntua izan daiteke.
- **2. Galdera ▶▶** Nola sustatu dezakegu elikadura jasangarria, tokikoa eta sistema agroekologikoetan oinarritua Gipuzkoako herritarrentzat, Aldundiaren eskumenekin bat datorrena eta hobekuntza demokratikoa indartuko duena?
  - Galdera hori positiboki baloratzen da ikuspegi praktikoagatik eta elikaduraren esparruan irtenbide zehatzak ezartzeko gaitasunagatik.
  - Lehen sektorean politika eraginkorrak eta herritarren kontzientziazioa sustatzeko duen garrantzia nabarmentzen da.
- **3. Galdera ▶▶** Nola adostu dezakegu larrialdi klimatikoaren ondorioen larritasun maila eta Gipuzkoako Foru Aldundiak larrialdi klimatikoaz ulertzen duena, kolapso ekologikoaren testuingurua ere kontuan hartuta?
  - Galdera hau gutxiago baloratzen da, beste biek alderatuta abstraktuegia delako eta argitasuna falta zaiolako.

- Zenbait parte-hartzailek zalantzak dituzte galderaren erabilgarritasunari eta ikuspegiaren inguruan, galdera praktikoekin alderatuta.

## 2. Gaia. Kontsumo eta ekoizpen energetikoa

- **1. Galdera** ▶▶ Zeintzuk dira Gipuzkoako gizartean kontsumo arduratsua sustatzeko eta horri lotutako erronkei heltzeko ezar daitezkeen neurri zehatzak? Zer ekintza egin ditzake administrazioak kontsumo arduratsuago eta iraunkorrago baterantz aldaketa bultzatzeko?
  - Galdera hau da ondoen kokatzen dena, orokorra delako eta kontsumo arduratsuekin lotutako hainbat arazori aplikatu dakiekeelako.
  - Galderaren garrantzia eta gizartean aldaketa praktikoak sortzeko duen gaitasuna baloratzen dira.
- **2. Galdera** ▶▶ Zein da energiaren produkzio- eta kudeaketa-eredu egokiena, publikoa, pribatua edo komunitarioa, zentralizatua edo deszentralizatua, energia-kontsumoa murrizteko eta energia-iturri berriztagarrietarako trantsizio eraginkorra sustatzeko?
  - Galdera hau positibotzat jotzen da Aldundiaren eskumenekin duen loturagatik eta energia berriztagarrietarako trantsizioari ekiteko duen gaitasunagatik.
  - Energia-kudeaketako eredu justu eta iraunkor baten garrantzia nabarmentzen da.
- **3. Galdera** ▶▶ Zein da auto elektrikoaren fabrikazioan erabilitako baliabide natural zein ingurumen-inpaktuen arteko lotura, datu eta irizpide zientifikoetan oinarritutako erabaki arautzaileekiko?
  - Galdera hori gutxiago baloratzen da bere espezifikotasuna dela eta, baita gaiari buruzko ezagutza orokorra falta delako.
  - Auto elektrikoaren gaiaren garrantzia onartzen da, baina gaiak beste bi galderek baino lehentasun gutxiago duela uste da.

Laburbilduz, ondorioek adierazten dute bi gai horietan ondoen kokatuta dauden galderak **orokorrenak** direla, hainbat arazori **aplika** dakizkiekeenak eta ikuspegi **praktikoa** dutenak. Galdera abstraktuagoak edo espezifikoagoak gutxiago baloratzen dira, Aldundiaren ekintzaren eta eskumenen ikuspuntutik irismen handiagoa eta esanguratsuagoa duten galderekin alderatuta.